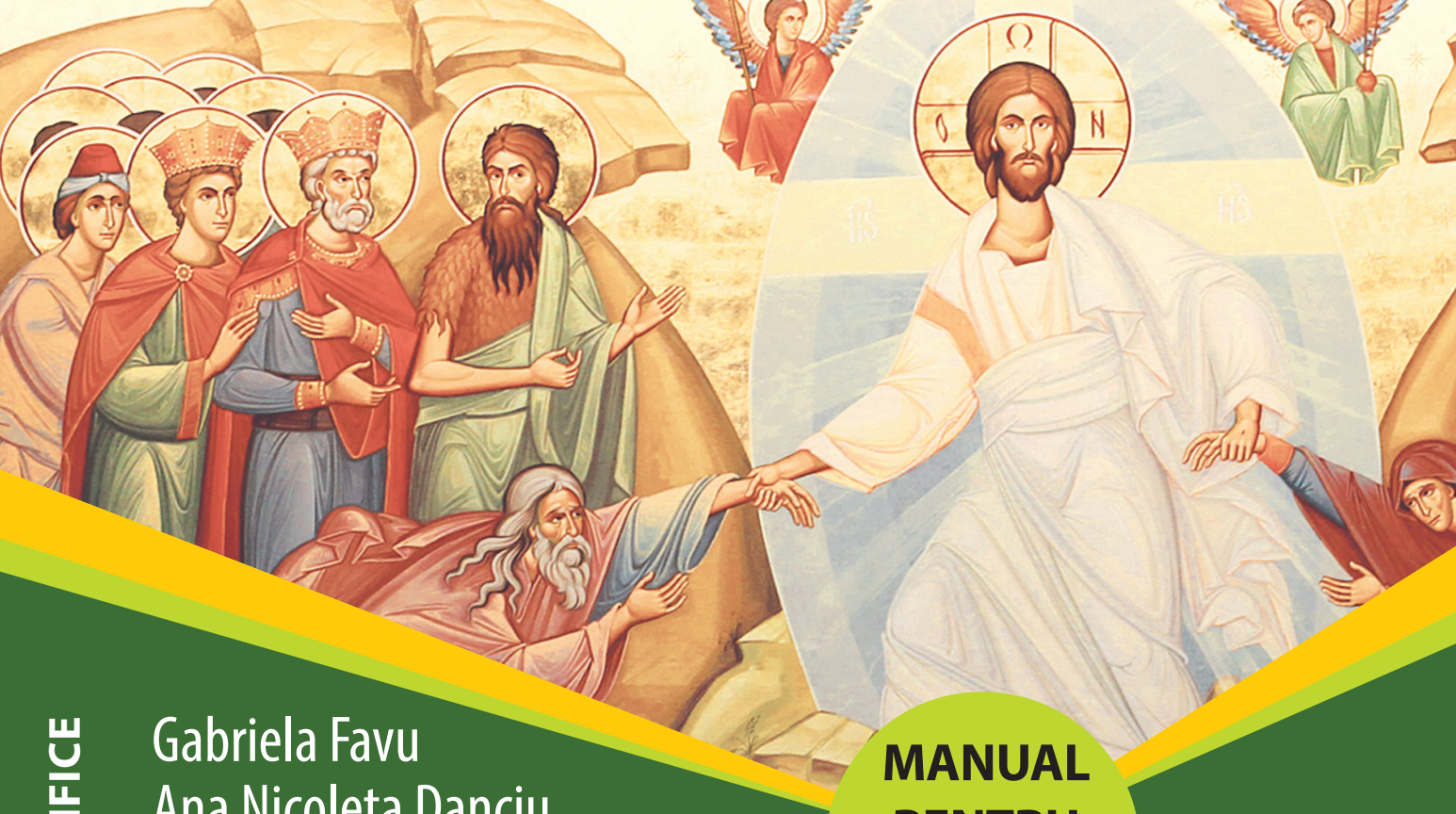

Gabriela Favu
Ana Nicoleta Danciu
Ionelia Ţiţirigă
Daniela Lupiş

MANUAL PENTRU CLASA A II-A

RELIGIE
Cultul ortodox

SEMESTRUL AL II-LEA

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE

CORINT EDUCAŢIONAL

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Gabriela Favu
Ana Nicoleta Danciu
Ionelia Ţiţirigă
Daniela Lupiş

MANUAL PENTRU CLASA A II-A

RELIGIE

Cultul ortodox

SEMESTRUL AL II-LEA

CORINT EDUCAȚIONAL

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației și cercetării științifice nr. 5041 din 25.08.2015, în urma evaluării, și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3418 din 19.03.2013.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015–2016.

Inspectoratul școlar .....

Școala / Colegiul / Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni:* ***nou*, ***bun***, ***îngrijit***, ***neîngrijit***, ***deteriorat***.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Manualul a primit avizul Patriarhiei Române prin adresa nr. 6880 din 25.08.2015.

116.111 - numărul de telefon european de asistenţă pentru copii

Date despre autoare:
Gabriela Favu, profesor gradul didactic I, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din Cluj-Napoca, autoare de manuale școlare.
Ana Nicoleta Danciu, profesor gradul didactic I, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan Velovan” din Craiova, autoare a mai multor lucrări didactice de specialitate.
Ionelia Țițirigă, profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Carol I” din Craiova, autoare a unor lucrări pedagogice și teologice.
Daniela Lupiș, profesor gradul didactic I, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Iași.

Descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României
ISBN (general) 978-606-8668-93-2
ISBN (semestrul II) 978-606-8668-95-6

Referenți:
Arhim. conf. univ. **Teofil Tia**, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.
Pr. **Sidon Marian**, profesor gradul didactic I, inspector de specialitate, ISJ Cluj.

Redactare: **Mirella Acsente**
Tehnoredactare computerizată: **Lorena Ionică**
Design copertă: **Dan Mihalache**
Ilustrații: **Corina Petre, Margareta Irina Udrescu, Irina Diugan**

Pentru comenzi și informații, contactați:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, București,
cod poștal 010517. Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București,
cod poștal 060012. Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.grupulcorint.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate EDITURII CORINT EDUCAȚIONAL, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

RUGĂCIUNI

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Nădejdea mea este Tatăl,
scăparea mea este Fiul,
acoperământul meu este Duhul Sfânt,
Treime Sfântă, slavă Ţie!

Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te,
ceea ce eşti plină de dar, Marie, Domnul este cu tine!
Binecuvântată eşti tu între femei şi
binecuvântat este rodul pântecelui tău,
că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre!

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh
şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNE PENTRU PĂRINŢI

Doamne, cât este de bine,
Când e mama lângă mine!
Doamne, cât este de rău,
Când nu-l văd pe tatăl meu!

Tata, mama, mă iubesc
Şi de mine se-ngrijesc;
Ţine-i, Doamne, Îndurate,
La mulţi ani, cu sănătate!

Doamne, ţine-i fericiţi
Pe părinţii mei iubiţi,
Să mă poată creşte bine,
Să se bucure de mine!

Amin!

III

Viața creștinului împreună cu semenii

OAMENII ÎȘI ARATĂ IUBIREA UNII FAȚĂ DE ALȚII

În paginile care urmează, vei afla că iubirea dintre oameni se arată prin ajutorul oferit, prin recunoștința pentru cele primite și prin iertarea celor care greșesc.

Oferirea de sfaturi şi învăţături

ÎNTREBĂRI

- Când simţi nevoia de a cere un sfat?
- De unde mai poţi primi învăţături bune, în afară de şcoală?
- Ai avut ocazia vreodată să oferi un sfat?

Sfântul Ioan Gură de Aur

Cele mai bune învăţături şi sfaturi le găsim în Sfânta Scriptură, mai ales în cuvintele Mântuitorului.

Domnul nostru Iisus Hristos a fost un exemplu de iubire pentru toţi. El i-a învăţat pe oameni să fie buni, blânzi, răbdători, să se roage, să se ajute şi să se iubească unii pe alţii.

Sfaturi bune primim şi de la părinţii, preoţii şi învăţătorii noştri. Ei doresc să creştem frumos, de aceea ne oferă experienţa lor, sub formă de învăţături.

Cine ascultă de sfaturile şi învăţăturile primite, ajunge înţelept.

VOCABULAR

- **înţelept** = om care înţelege şi judecă drept; om stăpân pe sine însuşi.

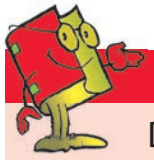

DE REŢINUT

Domnul nostru Iisus Hristos, preoţii, părinţii şi învăţătorii noştri ne dau cele mai bune sfaturi şi învăţături.

EXERCIȚII

1. Priveşte cu atenţie imaginile alăturate. De la cine primesc învăţături copiii? Spune despre ce crezi că învaţă aceştia.

2. Identifică în textul lecţiei răspunsurile corecte la următoarele întrebări:
   - De ce avem nevoie de sfaturi şi învăţături?
   - De la cine primim sfaturi şi învăţături?
   - Cui am putea să oferim, la rândul nostru, sfaturi?

3. Citeşte următoarele învăţături pe care ni le-a dat Domnul nostru Iisus Hristos. Spune la ce se referă acestea. Dă un exemplu de situaţie în care poţi să le aplici:
   - *Toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, asemenea şi voi faceţi lor.*
   - *Iertaţi pe cei care au greşit.*

4. Copiază pe caiet şi completează schema de mai jos:

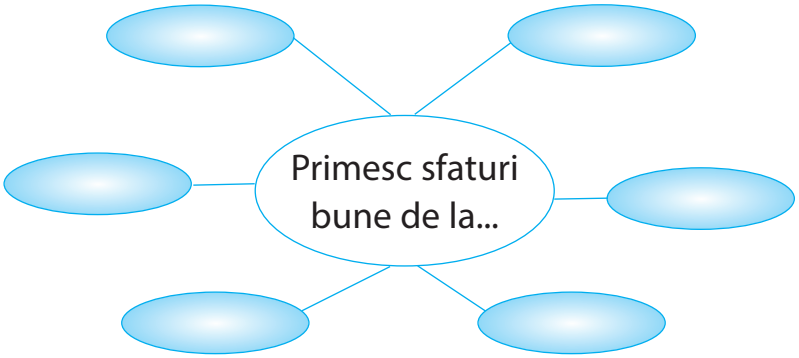

APLICAȚII

Am răcit!

Am o temă dificilă!

Aş vrea să cânt în biserică!

Pisica mea s-a rănit!

1 *Cui să ceri un sfat?*

În steluţele alăturate au fost descrise diferite situaţii în care ai putea avea nevoie de ajutor.
Cui ar fi potrivit să ceri sfaturi pentru a depăşi aceste dificultăţi? Scrie pe caiet denumirea profesiei acestor persoane.

2 *Sfatul potrivit (activitate pe grupe)*

Formaţi grupe de câte trei sau patru elevi. Scrieţi un sfat pe care doriţi să îl daţi unuia dintre copiii din enunţurile de mai jos. Discutaţi între voi despre experienţele asemănătoare prin care aţi trecut. Sfatul vostru va fi însoţit de exemplul unei întâmplări pe care aţi trăit-o.

1. Colegul meu nu ascultă de părinţii lui.
2. Colega mea este invidioasă că sora ei are o rochie nouă.
3. Verişorul meu minte atunci când strică ceva în casă. El dă vina pe fratele lui.
4. Prietenul meu aleargă pe scări când pleacă de la şcoală.

3 *Citeşte şi reţine:*

Sfaturile care dau învăţătură sunt calea vieţii.
*(*Sfânta Scriptură*)*

Explică acest îndemn cu ajutorul noilor cunoştinţe şi răspunzând la următoarele întrebări: Cine are nevoie de sfaturi? Cine poate oferi sfaturi bune? Cum ne ajută în viaţă sfaturile primite?

LECTURĂ

IISUS LA 12 ANI*

În fiecare an, Iosif, Maica Domnului şi Iisus mergeau la Ierusalim, la Templu. Ei călătoreau împreună cu rudele şi vecinii din Nazaret. Era un grup mare de călători!

Odată, pe când avea 12 ani, Iisus a rămas în urma celorlalţi când au pornit spre casă. Părinţii Lui credeau că este cu ceilalţi copii. Totuşi, pentru că nu Îl vedeau, s-au întors la Ierusalim. L-au căutat îngrijoraţi. Abia în a treia zi L-au găsit: era în Templu şi vorbea cu preoţii de acolo despre cele sfinte. Aceştia se mirau de priceperea şi de răspunsurile Copilului.

Maica Domnului L-a întrebat de ce a făcut aşa, iar El i-a răspuns:

– Oare nu ştiaţi că în casa Tatălui Meu trebuie să fiu?

Iisus este Fiul lui Dumnezeu.

* Text povestit după Sfânta Scriptură.

VOCABULAR

- **templu** = construcţie care era folosită ca loc de rugăciune. Templul de la Ierusalim era considerat casa lui Dumnezeu.

După ce S-a născut, Iisus a fost dus de Sfânta Fecioară Maria şi de Dreptul Iosif la *Templul din Ierusalim*. Acolo a fost închinat lui Dumnezeu.

Întâmpinarea Domnului

Recunoştinţa faţă de cei care ne fac bine

ÎNTREBĂRI

- De ce este nevoie uneori să ceri sfaturi?
- Cum îi răspunzi cuiva care ţi-a dat un sfat bun?
- Cum te-ai aştepta să se poarte cu tine cineva pe care l-ai ajutat?

Sfântul Apostol Petru

Învierea Tavitei de către Sfântul Petru

Din Biblie aflăm despre multe întâmplări în care oamenii au fost recunoscători pentru binele primit. De exemplu, se spune că Sfântul Apostol Petru a fost chemat odată într-un orăşel. Murise Tavita, o tânără harnică, prietenoasă şi milostivă. Toţi creştinii de acolo vorbeau despre faptele ei bune. Când a ajuns şi a văzut durerea celor din casă, Sfântul Petru s-a rugat pentru ajutorul lor. Atât de puternică a fost rugăciunea lui, încât Dumnezeu a înviat-o pe Tavita şi i-a bucurat pe toţi.

Oamenii recunoscători ştiu să mulţumească şi să aprecieze binefacerile primite de la Dumnezeu sau de la oameni. La rândul lor, ei sunt gata să ajute pe cei care au nevoie de ajutor.

VOCABULAR

- **recunoştinţă** = mulţumire faţă de cineva care ne-a făcut un bine.

DE REŢINUT

Recunoştinţa pentru binele primit de la Dumnezeu sau de la oameni se arată prin comportamentul nostru.

EXERCIȚII

1. Identifică în textul lecției fragmentul în care se vorbește despre comportarea oamenilor recunoscători. Citește-l cu voce tare.

2. Privește icoanele alăturate. Ce crezi că I-au spus Mântuitorului cei care au fost ajutați:
   – femeia al cărei fiu a înviat;
   – oamenii care au mâncat pâinea și peștele;
   – orbul care a început să vadă?

3. Alcătuiește o scurtă povestire care să se termine cu propoziția:

   Pentru cel mai mic ajutor,
   să fii recunoscător!

4. Cum se numește locul în care oamenii se adună pentru a-și arăta recunoștința față de Dumnezeu? Aranjează literele de mai jos în ordine pentru a găsi răspunsul corect.

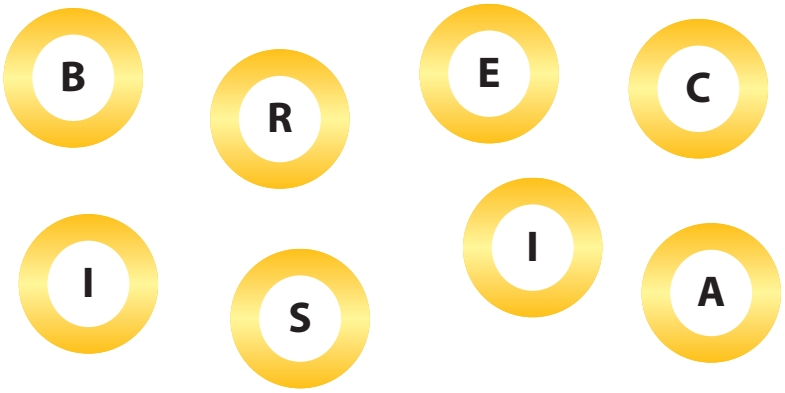

Învierea fiului văduvei din Nain

Înmulțirea pâinilor și a peștilor

Vindecarea orbului

APLICAȚII

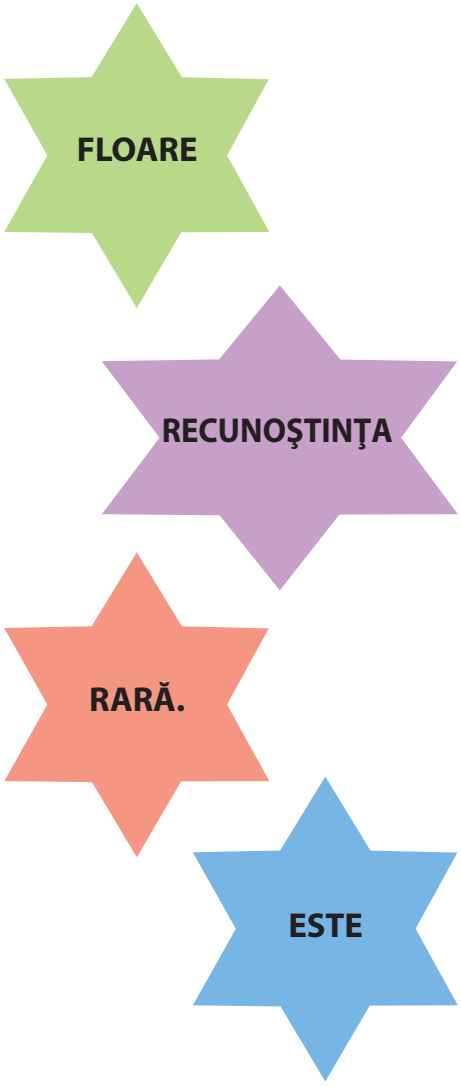

1 ***Proverb românesc***

Descoperă ordinea corectă a cuvintelor alăturate pentru a obţine un proverb. Discutaţi în clasă despre înţelesul acestuia.

2 ***Aşa da, aşa nu...***

Analizează situaţiile descrise mai jos. Personajele se comportă corect? Tu cum ai proceda?

- Sora mea a primit două portocale de la bunica. A mulţumit şi i-a oferit una prietenei sale.
- O mamă l-a ajutat pe fiul ei să îşi pregătească ghiozdanul. Ajuns la şcoală, a văzut că a uitat acasă acuarelele. Când s-a întors, a certat-o că nu a fost atentă.
- Un vecin a deschis uşa de la bloc pentru un copil, care ieşea afară cu bicicleta. Acesta a trecut pe lângă el, fără ca măcar să îl salute.

3 ***Diploma de recunoştinţă***

Fiecare dintre noi are nevoie uneori de un ajutor din partea celor din jur. Arată-ţi recunoştinţa faţă de cineva care te-a sprijinit, desenând o diplomă după modelul celei alăturate.

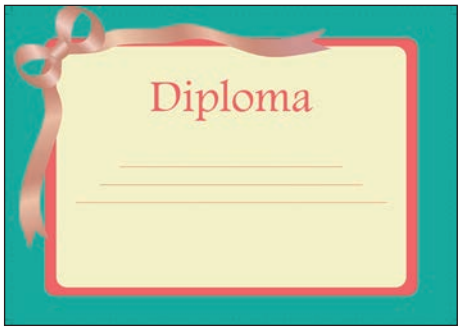

Pe diplomă trebuie să scrii următoarele:

„Diplomă de recunoştinţă”

„Se acordă lui (prenumele şi numele), pentru ajutorul dat într-o situaţie dificilă.

Mulţumesc frumos!

Data, *Semnătura,”*

LECTURĂ

VINDECAREA SLUJITORULUI BOLNAV*

Odată, la Domnul nostru Iisus Hristos a venit un sutaş, care avea acasă un slujitor foarte bolnav. Sutaşul era un om bun la suflet şi milos. El a crezut în Mântuitorul, în puterea Lui de a-i vindeca pe bolnavi. I-a cerut ajutorul astfel:

– Doamne, ajunge un cuvânt al Tău ca să se vindece slujitorul meu.

Văzând credinţa lui, Domnul nostru Iisus Hristos i-a spus:

– Du-te, fie ţie după cum ai crezut!

Chiar în acel moment, slujitorul lui s-a însănătoşit.

● Sutaşul este un exemplu de om recunoscător faţă de munca slujitorului său.

Să arătăm şi noi recunoştinţă prin cuvânt şi faptă faţă de cei care ne fac bine.

* Text povestit după Sfânta Scriptură.

VOCABULAR

• **sutaş** = comandant peste o sută de ostaşi; centurion.

Sfântul Pantelimon

Sfântul Pantelimon a fost medic. Pentru că se ruga cu credinţă, unii bolnavi se vindecau chiar şi de boli care nu aveau tratament.

Iertarea celor care ne fac rău

ÎNTREBĂRI

- Ce sentimente trăieşti atunci când oferi sau primeşti un ajutor?
- Ai fost vreodată în situaţia de a ierta pe cineva? Cum te-ai simţit după aceea?
- De ce îşi cer oamenii iertare unii altora când greşesc?

Sfântul Arhidiacon Ştefan, care se ruga pentru cei ce îi făceau rău

Uneori, cineva ne face un rău, fie din greşeală, fie intenţionat. Când se întâmplă aşa, ne supărăm şi am vrea să ni se facă dreptate cât mai repede. Alteori, noi înşine greşim şi îi necăjim pe cei din jur. Urmările sunt neplăcute: cearta, încetarea prieteniei sau chiar dorinţa de răzbunare.

Domnul Iisus Hristos ne învaţă să îi iertăm pe cei care ne fac vreun rău. Aşa a făcut El Însuşi când era pe Sfânta Cruce. Mai mult, ne-a spus că cei care sunt iertători primesc mai uşor iertare de la Dumnezeu pentru faptele lor rele.

Pentru a ne împăca mai repede cu oamenii sau cu Dumnezeu, este bine să ne recunoaştem greşeala şi să cerem iertare. La rândul nostru, să fim iertători şi să căutăm pacea cu toţi oamenii.

DE REŢINUT

Iertarea înseamnă să nu ai nimic împotriva cuiva care ţi-a făcut un rău. Dumnezeu ne iartă cu uşurinţă greşelile dacă şi noi suntem iertători.

VOCABULAR

- **intenţionat** = voit, plănuit.

EXERCIȚII

1. Identifică în textul lecţiei răspunsul la întrebările următoare: **a.** Ce este iertarea?; **b.** De ce este bine să ne împăcăm repede cu oamenii şi cu Dumnezeu?; **c.** Ce primesc oamenii iertători de la Dumnezeu?

2. Citeşte enunţul scris sub icoana alăturată şi precizează care este înţelesul acestuia.

3. Care dintre următorii copii crezi că vor fi iertaţi, deşi au greşit? Explică oral care este motivul.

   a. Din grabă, fratele meu a pus în ghiozdan cariocile colegei de bancă. A doua zi, când a observat, şi-a cerut scuze şi i le-a dat înapoi.

   b. Un coleg de clasă l-a jignit pe prietenul meu pentru că acesta l-a lovit, fără să vrea, la ora de sport. Colegul nu şi-a recunoscut greşeala.

4. Completează enunţurile de mai jos, folosind cuvintele: *Dumnezeu, semeni, greşelile:*

   Dumnezeu ne iartă ___ şi ne arată milă, ca şi noi să facem la fel cu cei din jur. Iertarea ne apropie de ___ şi de ___ .

5. Desenează-ţi conturul palmei pe bucăţi de hârtie colorată, după modelul alăturat. Pe fiecare hârtie scrie numele cuiva de la care ar trebui să îţi ceri iertare şi cuvintele TE ROG, IARTĂ-MĂ!, apoi oferă-i această hârtie. Este un prim pas spre împăcare.

„De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre."
(Sfânta Scriptură)

„Iertaţi şi veţi fi iertaţi."
(Sfânta Scriptură)

APLICAȚII

Greşeala

recunoscută

este

pe jumătate

iertată.

1 ***Bine faci, bine găseşti!***

Împreună cu un coleg, alcătuieşte un dialog despre iertarea cuiva care ţi-a făcut rău, astfel încât să se încheie cu zicala:

„Bine faci, bine găseşti!"

2 ***Greşeala recunoscută... (activitate pe grupe)***

Formaţi grupe de trei sau patru elevi. Citiţi proverbul de pe coloana alăturată. Explicaţi înţelesul proverbului. Apoi, citiţi următoarea situaţie şi daţi exemple de fapte care, pe lângă recunoaşterea greşelii, ar ajuta la iertarea ei completă.

„Bunica nu i-a dat voie Luminiţei să mai ia încă o bomboană din cutie, ca să îi păstreze şi lui Paul câteva. Totuşi, când bunica nu era atentă, Luminiţa a luat toată cutia în camera ei. Când a venit Paul acasă, bunica a văzut că nu mai erau bomboane şi s-a supărat pe fetiţă..."

Greşeala recunoscută:	**Fapte care să o împace pe bunica:**

LECTURĂ

PILDA FIULUI RISIPITOR*

Mântuitorul dorea să îi înveţe pe oameni despre cât de iertător este Dumnezeu. De aceea, le-a spus *Pilda fiului risipitor:*

Un tată avea doi fii şi le-a împărţit într-o zi averea sa. Fiul cel mic s-a hotărât să îşi ia toată partea din avuţie şi să plece departe. Tatăl său era trist.

Tânărul a cheltuit tot ce avea. A ajuns foarte sărac şi flămând. Şi-a dat seama cât de mult a greşit faţă de tatăl lui. Atunci s-a întors acasă, pentru a-şi cere iertare.

Tatăl său l-a primit cu mare bucurie! L-a iertat, i-a dat haine noi şi curate şi a pregătit o masă mare, spunând tuturor: „Fiul meu mort a fost şi a înviat, pierdut a fost şi s-a aflat!”

* Text adaptat după Sfânta Scriptură.

VOCABULAR

- **pildă** = povestire cu tâlc;
- **risipitor** = cheltuitor.

RUGĂCIUNE

Doamne, îmi cer iertare pentru tot ce am greşit faţă de Tine şi faţă de semenii mei, cu gândul, cu vorba sau cu fapta.

„De câte ori cazi, ridică-te!”
(Sfânta Tradiţie)

ÎNTREBĂRI

- Ce înseamnă să ierţi pe cineva?
- Ce simţi când ierţi pe cineva?
- Ai ierta mai repede pe cineva care te-a supărat dacă ai afla că este bolnav? De ce?

Vindecarea slăbănogului

VOCABULAR

- **incurabil** = care nu se poate vindeca.

Ajutorul dat celor bolnavi

Oamenii se pot îmbolnăvi din diferite cauze. Unele boli sunt uşor de tratat. Altele, însă, pot fi incurabile, îndelungate sau dureroase. De aceea, bolnavii au nevoie de multă atenţie din partea celor din jurul lor.

Când cineva se îmbolnăveşte, se adresează medicului, pentru a afla cum se poate însănătoşi. Creştinii îşi amintesc, însă, şi de Mântuitorul, Care a vindecat mulţi oameni, şi Îi cer ajutorul.

Suferinţa celor bolnavi ne face să le arătăm dragoste şi înţelegere. Ei trebuie ajutaţi să urmeze tratamentul dat de medic şi trebuie feriţi de orice supărare.

Când ne rugăm pentru bolnavi, Dumnezeu le dăruieşte răbdare, încredere şi vindecare.

DE REŢINUT

Ajutorul pe care copiii îl pot oferi celor bolnavi este acela de a arăta iubire faţă de ei: a-i vizita, a-i încuraja, a se ruga pentru însănătoşirea lor şi a nu-i supăra cu nimic.

EXERCIȚII

1. Identifică în textul lecţiei acele fapte bune prin care poţi ajuta pe cineva bolnav.

2. Priveşte icoanele din coloana alăturată şi răspunde la următoarele întrebări:
   - Pe cine a vindecat Domnul nostru Iisus Hristos?
   - Cine l-a cerut Mântuitorului să îi vindece pe cei bolnavi?

3. Citeşte textul biblic de mai jos. Scrie pe caiet un enunţ în care să menţionezi cui trebuie să ceară ajutor bolnavii.

   Fiule! În boala ta nu fi nebăgător de seamă; ci te roagă Domnului şi El te va vindeca. [...] Doctorului dă-i loc, că şi pe el l-a făcut Domnul şi să nu se depărteze de la tine, că şi de el ai trebuinţă. (Sfânta Scriptură)

4. Spune cum ai proceda în situaţia următoare şi explică de ce faci aşa:

   Un coleg din clasa ta a lipsit un timp de la şcoală, pentru că a fost bolnav. El te roagă să îl ajuţi să îşi facă temele într-o după-amiază. De obicei, în timpul acela te joci pe calculator. Îl vei ajuta la teme?

5. Alcătuieşte o scurtă rugăciune către Dumnezeu pentru bolnavi. Ce crezi că ar trebui să ceri, pe lângă vindecarea bolii?

Vindecarea slugii sutaşului

Vindecarea a doi orbi

Vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda

ATENŢIE

PROTECŢIE

GRIJĂ

SPRIJIN

BUNĂTATE

VIGILENŢĂ

AJUTOR

BLÂNDEŢE

APLICAŢII

1 *Domnul Iisus Hristos Îi vindecă pe oameni*

Citeşte cu atenţie şi apoi asociază oral fiecare text biblic din coloana A cu enunţul potrivit din coloana B:

A	B
Şi ieşind, a văzut mulţime mare şi I S-a făcut milă de ei şi a vindecat pe bolnavii lor.	El punea mâinile peste cei bolnavi.
Toţi câţi aveau bolnavi de felurite boli îi aduceau la El; iar El, punându-Şi mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoşi.	El făcea vindecările din iubire şi milă faţă de cei bolnavi.
Toată mulţimea căuta să se atingă de El, că putere ieşea din El şi îi vindeca pe toţi.	El vindeca în numele Său, cu puterea Lui de Dumnezeu.

2 *Medicamente... pentru suflet*

Grupează câte o jumătate galbenă şi una roz, astfel încât cuvintele scrise în acestea să aibă acelaşi înţeles. Vei obţine „medicamente” binefăcătoare pentru sufletul celor bolnavi.

Alcătuieşte câte un enunţ despre comportamentul faţă de aceştia, folosind câte un cuvânt din fiecare pereche.

LECTURĂ

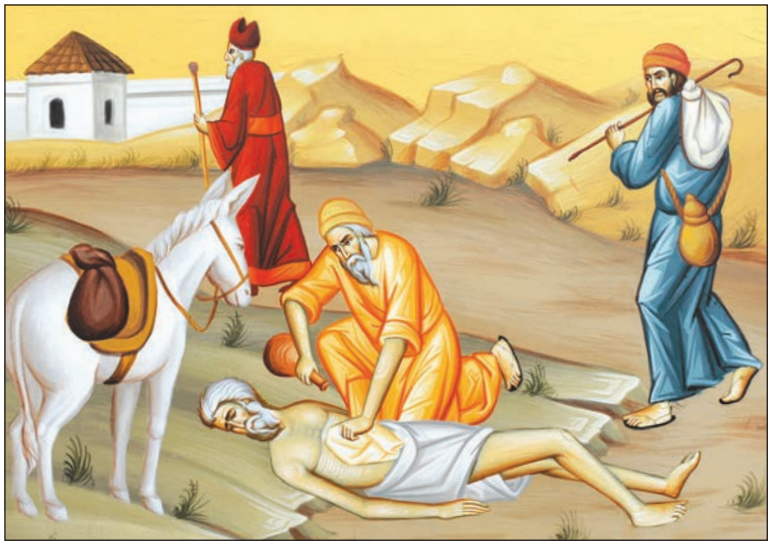

PILDA SAMARINEANULUI MILOSTIV*

Domnul nostru Iisus Hristos a povestit pilda aceasta:

Un călător mergea de la Ierusalim către un alt oraş, Ierihon. Pe drum a fost prins de tâlhari. Aceştia, după ce i-au furat tot ce avea, l-au rănit şi l-au lăsat la marginea drumului. Abia mai respira!

Pe lângă el au trecut doi slujitori ai Templului, dar niciunul nu l-a ajutat. Alt om, care era samarinean, s-a oprit. I-a fost milă de omul acela! I-a curăţat rănile, l-a suit pe asinul lui şi apoi l-a dus la o casă de oaspeţi. A stat cu el un timp, apoi i-a dat gazdei bani ca să îl îngrijească în continuare. I-a promis că, dacă va cheltui mai mult, îi va plăti diferenţa când se va întoarce.

* Text adaptat după Sfânta Scriptură.

VOCABULAR

- **samarinean** = om care locuieşte în Samaria.

Samarinenii erau dispreţuiţi în poporul evreu.

Sfinţii doctori fără de arginţi Cosma şi Damian

Aceşti sfinţi îi vindecau pe oamenii săraci fără să primească plată.
De aceea, se aseamănă cu samarineanul milostiv.

ÎNTREBĂRI

- Cum pot copiii să îi ajute pe oamenii bolnavi?
- Cum ţi-ai dori să te ajute prietenii tăi atunci când stai în casă din cauza unei boli?

Sfinţii Trei Ierarhi: Vasile, Grigorie şi Ioan – exemple de prietenie sinceră

SĂ EXPLICĂM!

- **imobilizat** = care nu se mai poate mişca.

Ajutorul dat celor singuri

Unii dintre semenii noştri pot ajunge să fie singuri: bătrâni care au copiii plecaţi în locuri îndepărtate, copii care nu au părinţii alături, străini care nu cunosc pe nimeni. Tot aşa pot fi şi cei care, pentru o perioadă, sunt imobilizaţi din cauza unei boli.

Singurătatea aduce tristeţe şi descurajare. Chiar dacă nu spun, oamenii au nevoie de atenţia şi prietenia celor din jur. De aceea, sprijinul primit de cei însinguraţi îi bucură şi îi întăreşte când le este mai greu.

O familie unită, o prietenie sinceră, înţelegerea între colegi risipesc singurătatea. De asemenea, rugăciunea în comun ne uneşte cu semenii şi cu sfinţii. În biserică suntem alături de Dumnezeu.

DE REŢINUT

Copiii îi pot ajuta pe cei singuri astfel: îi vizitează pe bătrâni, sunt prietenoşi cu alţi copii care nu au părinţii lângă ei, se comportă frumos cu cei străini.

EXERCIȚII

1. Identifică în textul lecției exemple de persoane care se pot simți singure. Amintește-ți dacă știi pe cineva care este într-o astfel de situație. Cum poți ajuta?

2. Asociază oral persoanele din coloana A cu modalitățile de ajutorare potrivite din coloana B.

A	B
Orfan	Mă port cu ospitalitate.
Bătrân	Îl încurajez, îi citesc ceva.
Bolnav	Îl invit la mine acasă.
Străin	Îl vizitez, îi ascult sfaturile.

3. Privește icoanele alăturate. Alcătuiește câte o scurtă rugăciune către cei doi sfinți.
Identifică în textul lecției exemple de fapte prin care pot fi ajutați cei care se simt singuri.

4. Citește enunțurile de mai jos și spune care fapte crezi că pot face ca o familie să fie unită:
   - **a.** ajutorul la treburile casei;
   - **b.** cearta între frați;
   - **c.** rugăciunile părinților pentru copii;
   - **d.** secretele ținute de copii față de părinți;
   - **e.** sinceritatea;
   - **f.** ascultarea de părinți;
   - **g.** urmarea sfaturilor bune.

Sfântul Ioan Rusul, care a trăit printre străini.

Sfântul Ioan Iacob de la Neamț, care a rămas orfan după război.

Prietenul la nevoie
se cunoaşte!

Pe cei bătrâni, ca pe nişte
părinţi să-i cinsteşti!

Printre străini,
nici primăvara
nu-i frumoasă!

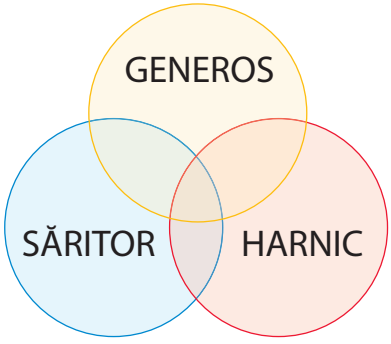

APLICAȚII

1 ***Să alungăm singurătatea!*** **(activitate pe grupe)**

Organizaţi-vă pe grupe de câte patru elevi. Citiţi cu atenţie cele trei proverbe alăturate, despre prieteni, despre bătrâni şi despre a fi străin. Alegeţi pentru grupa voastră una dintre situaţiile următoare, asociaţi proverbul potrivit şi spuneţi două moduri în care puteţi să-i ajutaţi pe cei singuri:

- *Noul coleg nu ştie în ce bancă să stea.*
- *Prietenul tău nu a înţeles lecţia nouă.*
- *Bunicul vecinului tău a plecat la azil.*
- *Colegul venit din Spania plânge în pauză. Nimeni nu ştie de ce.*

2 ***Spune trei lucruri bune despre...***

Gândeşte-te la un coleg de clasă care nu stă de obicei lângă tine în bancă. Scrie trei calităţi pe care le are (într-o schemă ca cea alăturată), apoi spune-le şi colegilor tăi. Întreabă-i la ce coleg s-au gândit ei. La sfârşit, spune ce ai învăţat din acest exerciţiu.

3 ***Suntem copii prietenoşi!*** **(propunere de activitate caritabilă)**

Împreună cu profesorii voştri, organizaţi o vizită la un orfelinat, pentru a vă petrece un timp în compania copiilor de acolo: să vă jucaţi cu ei şi să aflaţi despre felul cum trăiesc.

LECTURĂ

ÎNVIEREA FIULUI VĂDUVEI DIN NAIN*

Într-o zi, Domnul nostru Iisus Hristos Se îndrepta spre o cetate numită Nain. Îl urmau ucenicii Săi, dar şi mulţi oameni care doreau să Îi asculte învăţăturile.

Când au ajuns acolo, din cetate ieşea un grup de oameni foarte trişti. Duceau spre mormânt pe un tânăr care murise. Mama lui rămăsese singură: era singurul ei copil, iar ea era văduvă. Mulţi oameni o însoţeau, încercând să o încurajeze.

Domnului I s-a făcut milă de ea şi i-a spus cu blândeţe:

– Nu plânge!

Apoi a spus:

– Tinere, ţie îţi zic, scoală-te!

Iar el a înviat şi a început să vorbească.

Cât de mare a fost bucuria mamei sale! Toţi L-au lăudat pe Dumnezeu pentru bunătatea şi puterea Lui.

* Text adaptat după Sfânta Scriptură.

SĂ EXPLICĂM!

- **văduvă** = femeie al cărei soţ a murit.
- **cetate** = oraş înconjurat de ziduri.

Învierea fiicei lui Iair

Învierea lui Lazăr

EXERCIŢII RECAPITULATIVE

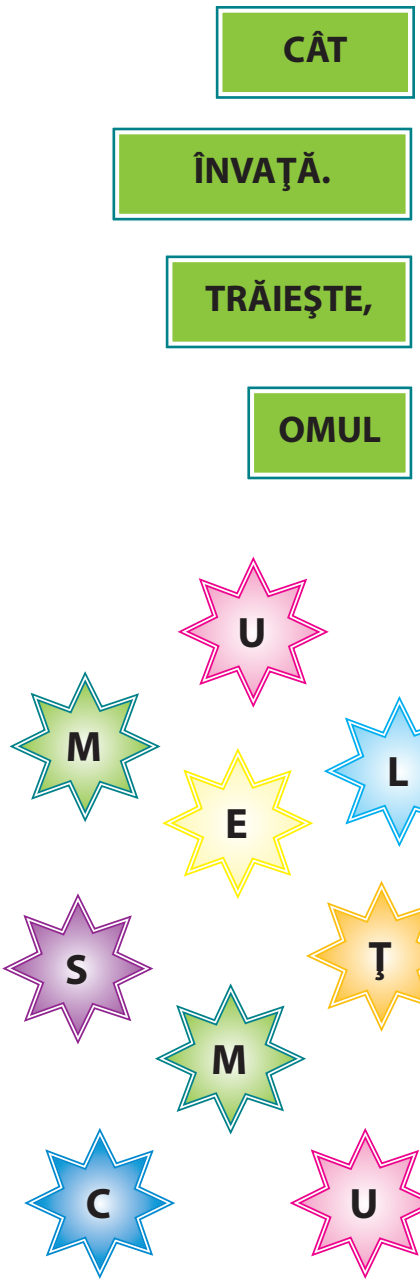

1 În figura alăturată este ascuns un proverb românesc. Îl poţi descoperi dacă citeşti cuvintele începând cu dreptunghiul cel mai mic, până la cel mai mare.
Ce înţeles are acest proverb?

2 Citeşte cu atenţie afirmaţiile următoare şi spune dacă sunt adevărate sau false:

a. Avem nevoie de sfaturi bune pentru a deveni înţelepţi.
b. Numai cineva fără şcoală cere sfaturi.
c. Cele mai bune sfaturi şi învăţături sunt în Sfânta Scriptură.
d. Putem să dăm sfaturi despre orice suntem întrebaţi.

3 Steluţele colorate cuprind câte o literă din cel mai frumos cuvânt care exprimă recunoştinţa. Descoperă cuvântul şi dă trei exemple de situaţii când este bine să îl foloseşti.

4 Spune cuvintele care completează fiecare dintre proverbele de mai jos:

Pentru cel mai mic ajutor, să fii ... .
Greşeala recunoscută este pe jumătate ... .
Bine faci, bine ... .
... la nevoie se cunoaşte!
Printre ..., nici primăvara nu-i frumoasă!

5 Citeşte enunţurile de mai jos. Modifică-le, astfel încât să exprime felul cum ar trebui să ne comportăm faţă de cei bolnavi.

a. Sora mea mai mică a răcit. Eu o cert pentru că acum trebuie să stăm în casă amândoi.
b. Pe bunica o dor picioarele, aşa că pot alerga cât vreau, căci nu mă ajunge.
c. Colegul meu este bolnav. Astăzi stau singur în bancă.
d. Mama este supărată pentru că bunicul stă de o săptămână la spital. Eu aş vrea ca ea să meargă cu mine la parcul de distracţii.

6 Priveşte icoanele alăturate. Spune ce reprezintă fiecare dintre ele.
Cum i-a ajutat Domnul nostru Iisus Hristos pe cei bolnavi sau singuri?

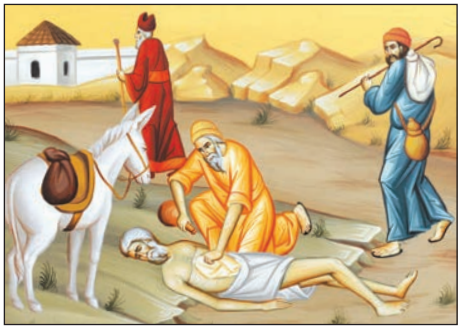

7 Modifică, oral, enunţurile de mai jos, astfel încât să descrie comportamente frumoase faţă de cei singuri.

- Când merg acasă la bunicul, sunt *neastâmpărat*.
- În acelaşi bloc stă un băiat din Spania. Eu *râd de el* pentru că nu vorbeşte bine limba română.
- Cu un etaj mai sus stă un coleg orfan, dar *îl ocolesc* cât pot de mult.

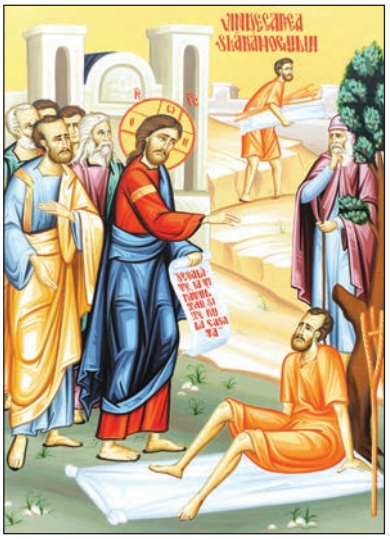

EVALUAREA CUNOŞTINŢELOR

- **Foarte bine** – 3 răspunsuri corecte;
- **Bine** – 2 răspunsuri corecte;
- **Suficient** – 1 răspuns corect.

1 Scrie pe caiet trei sfaturi sau învăţături pe care le poţi oferi următorilor colegi:

a. Colegului care nu udă plantele.
b. Colegei care nu i-a spus mamei sale ce calificativ a primit la test.
c. Colegului care a spart un geam cu mingea.

- **Foarte bine** – 5 cuvinte corect folosite;
- **Bine** – 4 cuvinte corect folosite;
- **Suficient** – mai puţin de 4 cuvinte corect folosite.

2 Copiază pe caiet şi completează spaţiile libere cu următoarele cuvinte: *samarineanul, milă, bolnav, singur, prietenie.*

Când colegul meu de bancă a fost ..... , mie mi s-a făcut ..... Eu ştiam că la spital este mai mult ....., aşa că am rugat-o pe mama să mă ducă până acolo, în vizită. Eu am avut ca exemplu pilda cu ..... milostiv. Prin gestul meu, am legat o ..... adevărată.

- **Foarte bine** – 3 asocieri corecte;
- **Bine** – 2 asocieri corecte;
- **Suficient** – 1 asociere corectă.

3 Asociază cuvintele din coloana A cu explicaţiile corespunzătoare din coloana B:

A	B
înţelept	cel care ştie să mulţumească
recunoscător	cel care nu mai ţine minte greşelile altora
iertător	cel care înţelege şi judecă drept

IV

Marile sărbători creștine

TRADIȚII RELIGIOASE ȘI POPULARE

În paginile care urmează, vei descoperi cele mai frumoase tradiții și obiceiuri legate de marile sărbători creștine și vei învăța cum să te comporți cu prilejul acestor sărbători, atât în familie, cât și în relațiile cu ceilalți.

Tradiţii religioase de Crăciun

ÎNTREBĂRI

- Ce sărbătoresc creştinii de Crăciun?
- De ce se cântă colinde de Crăciun?

Icoana Naşterii Domnului

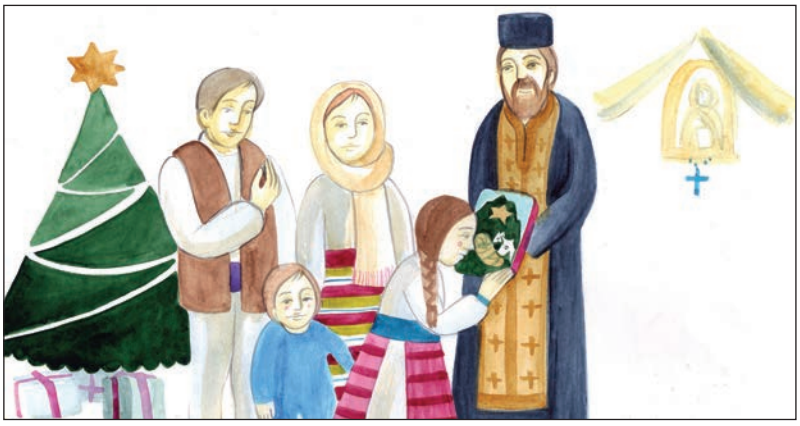

În ajunul Crăciunului, preotul merge din casă în casă cu icoana Naşterii Domnului. El vesteşte tuturor creştinilor apropierea marii sărbători. Tot acum se cântă şi colinde. Acestea amintesc de Naşterea Domnului în Betleem, de Maica Domnului, de îngerii şi păstorii care L-au văzut pe Pruncul Iisus. Unii copii îşi fac şi câte o stea, pentru a umbla cu aceasta pe la casele credincioşilor. Acest obicei aminteşte de steaua care a vestit Naşterea Pruncului Iisus şi i-a călăuzit pe cei trei magi la locul unde S-a născut Acesta.

În ziua de Crăciun creştinii merg la slujbele speciale, care se ţin în toate bisericile.

VOCABULAR

- **ajun** = ziua (zilele) dinaintea unui eveniment.
- **stea** = (aici) obiect din hârtie colorată aranjată în formă de stea cu mai multe raze, care are în mijloc o icoană şi se poartă cu ajutorul unui băţ lung.
- **a călăuzi** = a conduce pe cineva pe un drum.

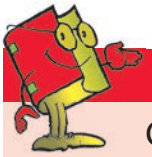

DE REŢINUT

Cele mai cunoscute tradiţii religioase de Crăciun sunt: vizita preotului pe la casele creştinilor cu icoana Naşterii Domnului, vestirea Naşterii Domnului prin colinde şi umblatul cu steaua.

EXERCIȚII

1 Răspunde oral la următoarele întrebări:

a. Cum se pregătesc copiii pentru sărbătoarea Naşterii Domnului?
b. De ce vine preotul cu icoana pe la casele creştinilor, în ajunul Crăciunului?
c. Ce ne amintesc colindele şi steaua?
d. Unde merg creştinii în ziua de Crăciun?

2 Alcătuieşte enunțuri cu următoarele perechi de cuvinte, apoi scrie-le în caietul de notiţe:

Crăciun – colinde,
preot – icoană,
stea – îngeri.

3 Precizează oral care dintre propoziţiile de mai jos sunt adevărate şi care sunt false:

a. La Crăciun sărbătorim Învierea Domnului.
b. Colindele ne amintesc de momentele petrecute la Naşterea Domnului.
c. Preotul vine pe la casele noastre cu icoana Naşterii Domnului în luna septembrie.
d. În ziua de Crăciun credincioşii merg la biserică.

4 Priveşte imaginile alăturate şi descrie, pe scurt, felul în care sărbătoresc creştinii Naşterea Domnului nostru Iisus Hristos.

Colindul

Sfintele slujbe

Sfânta Împărtăşanie

Masa de Crăciun

APLICAȚII

1 *Copiii aşteaptă Crăciunul*

Înlocuieşte imaginile cu denumirile sugerate de ele şi transcrie textul:

În Ajun va veni să vestească Naşterea Domnului.

Am învăţat şi câteva

.

În ziua de Crăciun vom merge la .

Acolo ne vom .

2 *Felicitare de Crăciun (pentru portofoliu)*

Pe o bucată de carton de dimensiunea unei felicitări desenează o stea şi coloreaz-o în interior. Scrie, apoi, în spațiul liber rămas sub stea, o urare către cei dragi, folosind cuvinte ca: *Naşterea Domnului, bucurie, sărbătoare, sănătate.*

3 *Surprize de Crăciun*

Surprizele plăcute ne bucură. Oferă mici daruri colegilor tăi de clasă: o formă de origami făcută de tine, o felicitare cu o urare frumoasă, sau alt obiect, care să le amintească de sărbătoare şi de prietenia ta, ceva care i-ar bucura.

LECTURĂ

CU STEAUA

• Cu steaua se merge în grup de colindători. Se cântă colinde ca *Steaua sus răsare* sau *Trei crai de la Răsărit*. În timpul colindatului, steaua trebuie să fie mişcată, pentru a suna clopoţeii prinşi în ea.

TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT

Trei crai de la Răsărit
Spre stea au călătorit
Şi-au mers, după cum citim,
Până la Ierusalim.
Acolo dac-au ajuns,
Steaua-n nori li s-a ascuns
Şi le-a fost a se plimba
Prin oraş, a întreba:

„Unde S-a născut, zicând,
Un Crai mare de curând?"
Iar Irod Împărat
Auzind, s-a tulburat,
Pe crai grabnic i-a chemat
Şi în taină i-a-ntrebat,
Ispitindu-i, vru setos
Ca să-L afle pe Hristos.

STEAUA

Colind popular

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua străluceşte
Şi lumii vesteşte

Că astăzi Curata,
Prea Nevinovata,
Fecioara Maria
Naşte pe Mesia.

În ţara vestită
Betleem numită,
Magii – cum zăriră
Steaua – şi porniră,

Mergând după rază
Pe Hristos să-l vază.
Şi dacă porniră,
Îndată-L găsiră.

La Dânsul intrară
Şi se închinară,
Luând fiecare
Bucurie mare,

Care bucurie
Şi la voi să fie,
De la tinereţe
Pân' la bătrâneţe!

Tradiţii populare de Crăciun şi de Anul Nou

ÎNTREBĂRI

- De ce copiilor le place să împodobească bradul de Crăciun?
- Cum trebuie să se comporte copiii pentru a primi daruri de la Moş Crăciun?

VOCABULAR

- **sorcovă** = rămurică împodobită cu flori de hârtie colorată cu care copiii umblă în dimineaţa zilei de Anul Nou, rostind urări de sănătate; versurile recitate de cei care urează cu sorcova.
- **smirnă** = substanţă care se extrage din scoarţa unui copac şi care răspândeşte un miros frumos atunci când arde.

O tradiţie veche de Crăciun este împodobirea bradului. Copiii aşteaptă cu emoţie să aşeze pe ramuri beteala, globurile colorate, instalaţiile de lumini şi, în vârful bradului, steaua.

În noaptea de ajun a Naşterii Domnului, copiii primesc daruri de la Moş Crăciun. Acest obicei străvechi aminteşte de darurile aduse de magi Pruncului Iisus. Acestea au fost: aur, smirnă şi tămâie.

Seara zilei de 31 decembrie, ajunul Anului Nou, se mai numeşte şi „seara Sfântului Vasile", sărbătorit de Biserică pe 1 ianuarie.

Şi de Anul Nou există vechi obiceiuri populare. Umblatul pe la casele oamenilor cu *Ursul*, *Capra*, *Cerbul*, *Căiuţii* sau cu *Pluguşorul* sunt doar câteva dintre acestea.

În dimineaţa Anului Nou copiii merg cu *Sorcova*, dorindu-le celor vizitaţi sănătate şi bucurii.

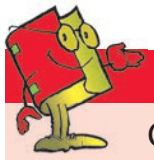

DE REŢINUT

Cele mai cunoscute tradiţii populare de Crăciun sunt: împodobirea bradului şi primirea cadourilor de la Moş Crăciun.

De Anul Nou, copiii merg cu *Pluguşorul*, iar în primele zile ale anului se umblă cu *Sorcova*.

De asemenea, tinerii păstrează şi alte vechi obiceiuri populare, cum ar fi: *Ursul, Capra, Cerbul, Căiuţii*.

EXERCIȚII

1. Răspunde la următoarele întrebări:
   - **a.** Care este tradiția de Crăciun așteptată cu emoție de copii?
   - **b.** Ce obicei amintește de darurile aduse de magi Pruncului Iisus?
   - **c.** De ce ajunul Anului Nou se mai numește și „seara Sfântului Vasile”?
   - **d.** Ce urări se fac gazdelor când se merge cu *Sorcova*?

2. Precizează care dintre următoarele tradiții și obiceiuri sunt legate de Crăciun și care de Anul Nou:
   Sorcova, Capra, Colindul, Împodobirea bradului, Pluguşorul, Steaua.

3. Alcătuieşte enunțuri cu ajutorul cuvintelor:
   brad, colinde, daruri, Pluguşor, Moş Crăciun.

4. Povesteşte ce tradiții şi obiceiuri de Crăciun şi de Anul Nou sunt respectate în familia ta. La care dintre ele participi şi tu?

5. Priveşte imaginile alăturate. Care dintre obiceiurile populare ilustrate se păstrează în localitatea ta?
   Discută împreună cu profesorul de religie sau cu părinții tăi despre cele pe care nu le cunoşti.

Urători

„Căiuții”

„Ursul”, „Capra”, „Cerbul”

SORCOVA

Sorcova, vesela,
Să trăiți, să-mbătrâniți,
Ca un păr, ca un măr,
Ca un fir de trandafir,
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata,
Tare ca fierul,
Iute ca oțelul!
La anul și la mulți ani!

APLICAȚII

1 *Copiii sărbătoresc Crăciunul şi Anul Nou*

Înlocuieşte spaţiile libere cu denumirile sugerate de imaginile din stânga paginii şi apoi transcrie textul în caiet:

Mâine este ajunul _____. Tata a cumpărat un _____ şi l-a adus în _____ Eu și cu _____ mea îl vom împodobi. Pentru aceasta, ne trebuie ___,___ şi ___. În vârful bradului aşezăm _____ cea aurie. După Crăciun voi repeta_____, pentru că în ajunul Anului Nou voi merge la_____. În primul rând îl voi ura pe_____, pe care îl cheamă Vasile. În prima zi a Anului Nou el își sărbătorește ocrotitorul, pe _____. Așa ne pregătim noi pentru aceste sărbători frumoase!

2 *Cum se face o sorcovă*

În unele locuri din ţara noastră, sorcova folosită în prima zi din noul an se pregăteşte astfel:

În ziua de 5 decembrie, când îl aşteaptă pe Sfântul Nicolae, copiii aşază într-un vas cu apă crenguţe de măr, cireş sau prun. Vasul se pune într-un loc unde are lumină şi căldură. Până la Anul Nou, crenguţele înfloresc şi sunt folosite ca sorcovă.

Alţi copii îşi fac, din hârtie creponată, flori colorate pe care le leagă de un băţ învelit în staniol. Când merg cu „Sorcova”, spun versurile pe care le poţi citi în stânga paginii.

CRĂCIUNUL COPIILOR

de *Octavian Goga*

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi cum se poate,
Moș Crăciun din cer de-acolo
De le știe toate-toate...

Uite cum, vă spune badea...
Iarna-n noapte pe zăpadă
El trimite câte-un înger
La fereastră să vă vadă...

Îngerii se uită-n casă,
Văd și spun – iar Moșul are
Colo-n cer, la el în tindă,
Pe genunchi o carte mare...

Cu condei de-argint el scrie
Ce copil și ce purtare...
Și de-acolo știe Moșul
Că-i șiret el, lucru mare...

PLUGUȘORUL

Aho, aho,
Copii și frați,
Stați puțin și nu mânați,
Lângă boi v-alăturați
Și cuvântul mi-ascultați!
Mâine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a ura,
Pe la case-a colinda.
Iarna-i grea,
Omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug
Pentru brazda de sub plug.
Ia mai mânați, măi flăcăi,
Și sunați din zurgălăi!
Hăi, Hăi!!!

EXERCIŢII RECAPITULATIVE

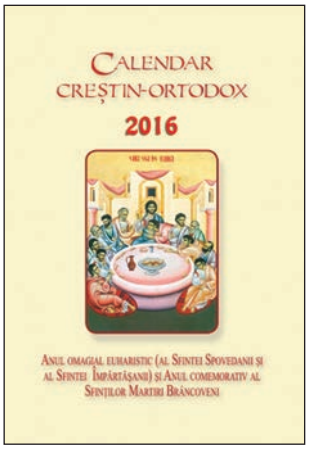

1 *Agenda unui copil*

Un copil a scris într-un tabel sărbătorile religioase din luna decembrie, după cum şi le-a amintit. Aşază într-un nou tabel datele sărbătorilor în ordinea desfăşurării lor în timp.

25	Decembrie	Este Naşterea Domnului. Merg la biserică împreună cu familia mea.
12	Decembrie	Este Sfântul Spiridon, hramul bisericii.
6	Decembrie	Este sărbătoarea Sfântului Nicolae.
5	Decembrie	Îl aştept pe Sfântul Nicolae.
24	Decembrie	Merg cu colindatul. Îl aştept pe Moş Crăciun.

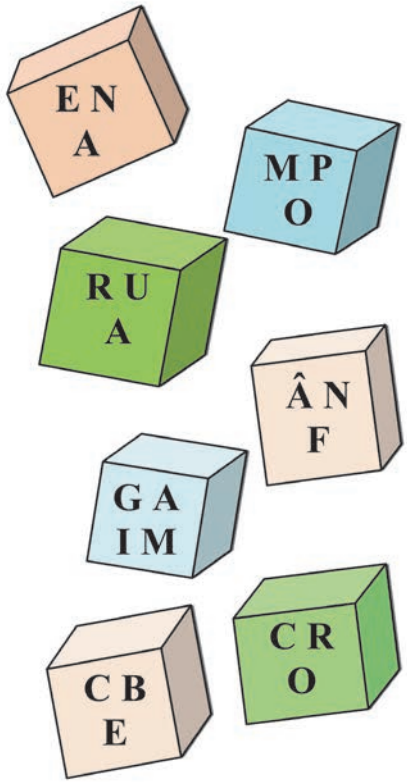

2 *Cuvinte potrivite*

Asociază afirmaţiilor de mai jos cuvintele obţinute prin reaşezarea corectă a literelor de pe cuburi.

- Este împodobit de Crăciun.
- I-au adus daruri Pruncului Iisus.
- Cântă colinde la biserică.
- Se aprinde în bradul de Crăciun.
- A fost aşternut pentru Pruncul Iisus, în iesle.
- A fost adus în dar de unul din cei trei magi.
- Aceasta înfrumuseţează peisajul de Crăciun.

3 *Ghicitori*

Ghicește repede și bine:

a. Sus pe cer s-a arătat
Și pe magi i-a îndreptat
Către locul căutat.
Astăzi încă strălucește
Și din brad ea ne zâmbește.

b. Se aud la orice casă,
Chiar dacă-i iarna geroasă.
Despre-un Prunc născut vorbesc
Și .... se numesc.

c. Este seara de Ajun,
Când sosește Moș Crăciun.
Ce are el în desagă
Și împarte noaptea-ntreagă?

4 *Cine știe?*

Care este diferența dintre cele două imagini de mai jos?

4 *Darurile lui Moş Crăciun*

Moş Crăciun a adus fiecărui membru al unei familii darurile aşteptate. Le-a aşezat cu grijă lângă brăduţul împodobit, apoi a plecat mai departe, în mare taină, pentru a nu trezi pe nimeni.

Cadourile aduse sunt enumerate în coloana din dreapta. Asociază-le, în coloana din stânga, cu persoana căreia consideri că i-a fost destinat fiecare dintre acestea. Explică, oral, alegerile pe care le-ai făcut:

Bunica	Un joc de şah
Bunicul	O pereche de patine
Mama	O jucărie muzicală
Tata	O căsuţă a păpuşilor
Băiatul, care este în clasa a II-a	Andrele şi fire pentru împletit
Fata, care este la grădiniţă	O set de bijuterii frumoase
Copilul nou-născut	Unelte de pescuit

5 *Tu ai fost cuminte anul acesta?*

Povesteşte-i lui Moş Crăciun, într-o scurtă scrisoare, o faptă bună pe care ai făcut-o, pentru că lui îi plac foarte mult copiii buni şi cuminţi. Spune-i ce doreşti să îţi aducă, dar gândeşte-te şi la cei din jurul tău.

Cere-i lui Moş Crăciun un cadou potrivit pentru părinţii tăi, pentru bunici şi pentru copiii alături de care îţi petreci timp mai mult.

7 *Sunt un copil isteț*

Literele și cifrele s-au împrietenit, astfel încât fiecare cifră, din coloana stângă, are ca prietenă o literă. Înlocuiește cifrele cu literele corespunzătoare din casetele de mai jos, iar cuvintele găsite scrie-le în caiet.

2	12	1	4			
13	10	12	3	10	16	17
3	10	8	7	9	4	
4	1	12	15	12	7	
2	5	14	5	1	8	17
9	5	1				
11	8	15	6	15	18	10	12

A=1	O=10
B=2	P=11
C=3	R=12
D=4	S=13
E=5	T=14
G=6	U=15
I=7	V=16
L=8	Ă=17
N=9	Ș=18

8 *Cuvinte ascunse*

Identifică în careul de mai jos, atât pe orizontală, cât și pe verticală, zece cuvinte care consideri că au legătură cu sărbătorile de Crăciun și Anul Nou.

Z	V	O	B	I	C	E	I	T	C
Ă	P	L	U	G	U	Ș	O	R	O
P	R	U	C	O	P	I	I	P	L
A	E	H	U	R	Ă	T	O	R	I
D	O	L	R	V	N	I	K	J	N
Ă	T	X	I	A	R	N	A	Z	D
B	I	S	E	R	I	C	Ă	O	E
A	K	O	D	F	E	J	L	B	T

EVALUAREA CUNOŞTINŢELOR

Pentru:
- **foarte bine** – 3 răspunsuri corecte;
- **bine** – 2 răspunsuri corecte;
- **suficient** – 1 răspuns corect.

Pentru:
- **foarte bine** – 4 răspunsuri corecte;
- **bine** – 3 răspunsuri corecte;
- **suficient** – mai puţin de 3 răspunsuri corecte.

Pentru:
- **foarte bine** – 3 răspunsuri corecte;
- **bine** – 2 răspunsuri corecte;
- **suficient** – 1 răspuns corect.

1 ***Alege varianta corectă de răspuns pentru fiecare dintre afirmaţiile de mai jos:***

A. Pe 1 ianuarie este sărbătorit:
- **a.** Sfântul Vasile cel Mare
- **b.** Sfântul Nicolae
- **c.** Sfântul Ştefan

B. O tradiţie religioasă de Crăciun este:
- **a.** Pluguşorul
- **b.** Sorcova
- **c.** Steaua

C. Preotul îi vizitează pe creştini purtând icoana:
- **a.** Naşterii Maicii Domnului
- **b.** Naşterii Domnului
- **c.** Naşterii Sfântului Ioan

2 ***Asociază elementele din coloana stângă cu cele din coloana dreaptă:***

A. Ajunul Crăciunului	**a.** Naşterea Domnului
B. Crăciunul	**b.** Pluguşorul
C. Ajunul Anului Nou	**c.** Sfântul Vasile
D. Anul Nou	**d.** Moş Crăciun

3 ***Din nefericire, unii copii nu se bucură de Crăciun din diverse motive. Formulează propuneri prin care să arăţi cum ai putea să-i înveseleşti şi pe ei.***

a. Părinţii unei colege lucrează în străinătate şi nu pot veni acasă de Crăciun…
b. Un prieten este la spital de două săptămâni…
c. Copiii vecinilor au ghetuţele rupte…

COLINDE

VIFLAIME, VIFLAIME

Viflaime, Viflaime,
Cum de n-ai primit în tine
Pe Fecioara Maria
Să nască pe Mesia?

N-ai primit tu, Viflaime,
În casele tale bune,
Să-i dai un pic de sălaș
Celui mai sfânt Copilaș.

N-ai știut tu, Viflaime,
Cu câtă dragoste vine
Cea mai sfântă-ntre fecioare
A Domnului Născătoare.

Pat moale și scutece
I-au dăruit vitele,
Lumină i-a oferit
O stea de la răsărit.

Peștera cea-ntunecoasă
A fost a Domnului casă,
La venirea Sa în lume,
Din vina ta, Viflaime.

VENIȚI ASTĂZI, CREDINCIOȘII

Veniți astăzi, credincioșii,
Să săltăm, să săltăm,
De nașterea lui Hristos
Ne bucurăm.

Veniți cu toți pe Mesia
Să-L vedem, să-L vedem,
Pe Hristos cu umilință
Să-L lăudăm.

Că El astăzi în Viflaim
S-a născut, S-a născut,
Precum au vestit prorocii
De demult.

Din Maria Preacurata
S-a născut, S-a născut,
Mântuirea noastră astăzi
S-a făcut.

Cei trei crai din Răsărit
Au vestit, au vestit,
Aur, smirnă și tămâie
I-au dăruit.

Pace și bună-nvoire
Pe pământ, pe pământ,
Că azi s-a născut în iesle
Domnul Sfânt.

Îngeri și păstori cântare
I-au adus, i-au adus,
Și noi să-i cântăm:
„Mărire întru cei de sus!”

Tradiţii religioase de Florii, Paşti şi Rusalii

Tradiţiile religioase legate de sărbătoarea Sfintelor Paşti încep în zi de sâmbătă, cu ajunul sărbătorii numită „Intrarea Domnului în Ierusalim" sau Floriile. În amintirea acestei zile, în multe localităţi, creştinii merg în pelerinaj de la o biserică la alta. A doua zi, duminică, de Florii, la sfârşitul slujbei, creştinii primesc ramuri de salcie sfinţite. Acestea vor împodobi icoanele lor de acasă.

Cea mai frumoasă tradiţie religioasă este primirea Sfintei Lumini de la preot, în noaptea de Paşti.

La patruzeci de zile de la Înviere, este sărbătorită Înălţarea Domnului la cer. În această zi sunt pomeniți și eroii neamului, în slujbe speciale.

După cincizeci de zile de la Învierea Domnului sărbătorim Pogorârea Duhului Sfânt sau Rusaliile. Acum se sfinţesc crenguţe de tei sau de nuc şi se aşază la uşi, porţi şi la icoane. La sate se sfinţesc şi holdele, ca să dea roade bogate.

ÎNTREBĂRI

- Care este salutul creştinilor de Înviere?
- În ce perioadă de timp se foloseşte acest salut?
- Cum se mai numeşte sărbătoarea Învierii Domnului?

Pelerinaj de Florii

SĂ EXPLICĂM!

- **pelerinaj** = călătorie la mai multe biserici sau alte locuri sfinte.
- **holdă** = lan (de grâu).

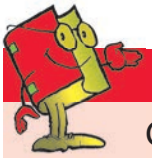

DE REŢINUT

Cele mai cunoscute tradiţii religioase legate de sărbătoarea Învierii Domnului sunt:

- Pelerinajul de Florii şi sfinţirea ramurilor de salcie;
- Primirea Sfintei Lumini în noaptea de Înviere;
- Sfinţirea crenguţelor de tei sau de nuc şi a holdelor la Rusalii.

EXERCIȚII

1 Răspunde la următoarele întrebări:

a. Ce tradiție se desfășoară în ajunul Floriilor?
b. Unde așază creștinii ramurile de salcie sfințite?
c. Care este cea mai frumoasă tradiție religioasă de Paști?
d. Pe cine pomenește Biserica în ziua Înălțării Domnului la cer?
e. Ce tradiții se practică de Rusalii?

2 Alcătuieşte enunțuri cu ajutorul cuvintelor:

Sfintele Paști, pelerinaj, salcie,
Florii, Rusalii, lumină, creștini.

3 Precizează care dintre enunțurile de mai jos sunt adevărate și care sunt false:

a. De Sfintele Paşti sărbătorim Intrarea Domnului în Ierusalim.
b. De Florii se sfințesc ramuri de tei sau nuc.
c. În ziua Înălțării Domnului sunt pomeniți toți eroii neamului.
d. În noaptea de Înviere se organizează un pelerinaj.
e. Sărbătoarea Floriilor amintește de Intrarea Domnului în Ierusalim.
f. Înălțarea Domnului la cer a avut loc la patruzeci de zile după Înviere.

Icoana Intrării Domnului în Ierusalim

Icoana Învierii Domnului

Icoana Pogorârii Sfântului Duh asupra Sfinților Apostoli

Tradiţie de Florii

Tradiţie de Sfintele Paşti

Tradiţie de Înălţarea Domnului la cer

Tradiţie de Rusalii

APLICAȚII

1 *Timpul sărbătorilor*

Scrie sărbătorile enumerate mai jos în ordinea desfăşurării lor în timp: *Învierea Domnului, Rusaliile, Floriile şi Înălţarea Domnului.*
Precizează numărul de zile dintre Învierea Domnului şi celelalte sărbători.

2 *Tradiţii religioase*

Pe baza cunoştinţelor din textul lecţiei, descrie tradiţiile religioase din imaginile alăturate. La care dintre aceste evenimente ai participat până acum?

3 *Natura în sărbătoare (pentru portofoliu)*

Citeşte versurile de mai jos şi desenează un peisaj inspirat de acestea:

HRISTOS A ÎNVIAT

de Aurelia Pop

Zori de aur, farmec sfânt,
Murmur dulce pe pământ;
Zvon de sfinte melodii,
Cimitire cu făclii,
Candele cu tămâieri,
Cântece de mângâieri.
Freamăte şi şoapte,
Sunete de clopote;
Viorele pe vâlcele,
Mugurei pe rămurele,
Ghiocei şi toporaşi,
Mieluşei şi iepuraşi;
Puişori în pufuşori,
Stropi de-argint pe mâţişori,
Ciripiri de ciocârlii,
Ouă roşii la copii;
Şi miresme-ncântătoare
De cireşi scăldaţi în floare,
Toate spun cu-adevărat
Că „Hristos a înviat!”

LECTURĂ

SFÂNTA LUMINĂ

Biserica Sfântului Mormânt la sărbătoarea Învierii Domnului

Una dintre minunile care au loc, în fiecare an, de Paşti, este aceea a venirii Sfintei Lumini la Mormântul Sfânt, în care a stat trupul Domnului nostru Iisus Hristos până la Învierea Sa. Mormântul se află în oraşul Ierusalim, într-o biserică mare şi foarte veche.

În după-amiaza de sâmbătă, când încep sfintele slujbe pentru sărbătoarea de Înviere, mii de credincioşi din întreaga lume se adună la această biserică. După ce se încheie rugăciunile, la Sfântul Mormânt se coboară din cer Sfânta Lumină, care aprinde, în chip minunat, candele din biserică şi lumânări ale unor credincioşi. Această Lumină poate fi ţinută în mână timp de câteva clipe fără a te arde.

Patriarhul din Ierusalim oferă apoi Sfânta Lumină tuturor celor prezenţi.

Învierea Domnului

„Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din morminte viaţă dăruindu-le!”

Slujba Învierii în ţara noastră

Tradiții populare de Paști

ÎNTREBĂRI

- De ce se vopsesc ouăle de Paști în culoarea roșie?
- Care este cea mai frumoasă tradiție populară de Paști?

Ouă încondeiate

VOCABULAR

- **încondeiere** = desenarea ouălor de Paşti cu ajutorul unui condei sau cu chişiţă.
- **chişiţă** = pensulă sau periuţă făcută din păr de animal.

Paştile este sărbătoarea bucuriei, a luminii, a iertării și a iubirii.

Printre cele mai vechi obiceiuri populare legate de Paşti este vopsitul ouălor în culoarea roşie. În unele zone ale ţării, ouăle se încondeiază. Se desenează pe ouă modele din natură, forme geometrice sau simboluri creştine: crucea, spicul de grâu, ciorchinele de struguri etc. Oul reprezintă mormântul Mântuitorului, iar culoarea roșie, Sângele Său. Prin ciocnirea ouălor în zilele de Paşti și rostirea cuvintelor „Hristos a înviat" – „Adevărat a înviat", mărturisim că mormântul s-a deschis și că Domnul nostru Iisus Hristos a ieşit din el.

În bisericile din unele zone ale ţării, la slujba de Înviere se sfinţesc „paştile", adică bucăţi mici de pâine, stropite cu vin şi aghiazmă, pe care creştinii le consumă dimineaţa. În alte regiuni, se sfinţesc bucate pregătite de gospodine special pentru zilele de sărbătoare. Printre mâncărurile tradiționale pregătite de Paşti sunt: cozonacul, pasca și preparatele din carne de miel.

DE REȚINUT

Cele mai cunoscute tradiţii populare de Paşti sunt:

- vopsirea sau încondeierea ouălor;
- sfinţirea pâinii numite „paşti";
- sfinţirea bucatelor specifice: cozonac, pască şi preparate din carne de miel.

EXERCIȚII

1. Răspunde la următoarele întrebări:
   - **a.** Care este cel mai cunoscut obicei de Paști?
   - **b.** Ce simbolizează oul și culoarea roșie în care este vopsit?
   - **c.** De ce creștinii ciocnesc ouă de Paști?
   - **d.** Care sunt mâncărurile tradiționale de Paști?

2. Alcătuieşte enunțuri frumoase cu ajutorul cuvintelor:

   obicei, ouă, cozonac, pască, miel.

3. Identifică în imaginile din dreapta obiectele (produsele) la care fac referire următoarele enunţuri:
   - **a.** Reprezintă mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morţi.
   - **b.** Are formă rotundă, este umplută cu brânză și stafide, la mijloc se află o cruce din aluat, iar pe margini este împodobită cu aluat împletit.
   - **c.** Reprezintă Învierea, biruinţa vieţii asupra morţii şi lumina lui Hristos.

4. Desenează pe o coală albă de hârtie un coş cu ouă. Colorează ouăle în culoarea roşie sau decorează-le cu simboluri creştine, ca în imaginea de la pagina 48.

Lumânare aprinsă

Ouă roşii

Pască

APLICAȚII

Sfinţirea bucatelor de Paşti

Pregătirea ouălor de Paşti

Ciocnirea ouălor roşii

Participarea la slujba Învierii

1 *Pregătiri pentru sărbătoarea de Paşti*

Priveşte imaginile de pe marginile acestor două pagini şi descrie ce reprezintă. La care din aceste obiceiuri ai participat şi tu?

2 *Ghicitoare*

Găseşte răspunsul corect la următoarea ghicitoare:

Este galbenă, din ceară,
Luminează-n noapte-afară,
Când spre case noi pornim,
Învierea să vestim.

3 *Cuvinte ascunse*

Identifică în careul de mai jos, pe liniile orizontale şi pe cele verticale, 12 cuvinte care au legătură cu sărbătorile de Paşti. Alcătuieşte un scurt text cu ele.

M	I	E	L	E	V	N	A	**L**	U
M	**S**	L	U	J	B	Ă	D	U	G
H	L	O	F	**N**	M	C	L	M	A
P	E	**P**	R	U	E	K	U	I	**T**
V	**S**	A	L	C	I	E	D	N	E
B	I	S	E	R	I	C	Ă	Ă	I
A	J	C	U	**P**	A	Ş	T	I	O
O	U	Ă	C	P	A	F	R	U	J
L	**P**	E	L	E	R	I	N	A	J
H	**Î**	N	V	I	E	R	E	L	X

LECTURĂ

ÎN ZIUA DE PAŞTI

de Elena Farago

Toţi copiii azi se-mbracă,
Cu ce au ei mai frumos
Şi părinţilor le cântă
Învierea lui Hristos.

Şi la masă ciocnesc astăzi,
Tot copiii cei cuminţi,
Ouă roşii şi pestriţe
Cu iubiţii lor părinţi.

Toţi copiii azi sunt darnici,
Căci ei ştiu că lui Hristos
Îi sunt dragi numai copiii
Cei cu sufletul milos.

Şi copiii buni la suflet,
Azi cu bucurie dau
Cozonaci şi ouă roşii
La copiii care n-au.

CE FAC CREŞTINII ÎN SĂPTĂMÂNA LUMINATĂ?

Bucuria Învierii Mântuitorului se revarsă asupra întregii săptămâni care urmează. Această perioadă se numeşte Săptămâna Luminată. În acest timp, după ce s-au spovedit, creştinii se împărtăşesc, participă la fiecare slujbă de la biserică, îi ajută pe săraci, pe orfani, îi vizitează pe bătrâni şi oferă în dar bucate specifice Paştelui.

Coş cu bucate de Paşti

Chişiţă pentru încondeierea ouălor

Bucate pregătite pentru sfinţit

EXERCIŢII RECAPITULATIVE

1 *Flori de Florii*

Florentina îşi sărbătoreşte ziua numelui de Florii. La fel şi alte fete care au nume de flori. Descoperă aceste nume, adăugând vocalele lipsă:

L _ cr_m_ _ _ r_ ,	Br_nd_ş_ ,
C_m_l_ _,	N_rc_s_,
Cr_ n_ ,	M_rg_r_t_ ,
R_z_,	V_ _ r_ c _,
V_ _l_t_	D_m_tr_ţ_.

2 *Ghicitori*

Găseşte răspunsul la următoarele ghicitori, ajutându-te şi de imaginile alăturate:

E sfinţită de Florii
Şi adusă de copii,
La icoane se aşază,
Casa binecuvântează.

Este dulce şi gustoasă,
În zi de Paşti stă pe masă.
Toţi cu poftă o servim,
Dar şi altora oferim.

Într-un coşuleţ gătit
Mama mea a pregătit
Vin, pască şi ouşoare
Pentru marea sărbătoare...

3 *Lumina faptelor bune (activitate cu clasa)*

De Înviere, creştinii care merg la Ierusalim nu aprind doar o singură lumânare, ci mănunchiuri de 33 de lumânări mai subţiri. Numărul acesta aminteşte de anii petrecuţi pe Pământ de Mântuitorul Hristos.

Imaginează-ţi că fiecare faptă bună este ca o lumânare care îţi luminează viaţa. Împreună cu ceilalţi colegi de clasă, alcătuieşte o listă de fapte bune pe care puteţi să le faceţi, ca mici şcolari.

- Câte fapte bune aţi adunat în mănunchiul vostru de „lumânări”?
- Câte fapte bune din lista alcătuită ai făcut deja?
- Ce fapte bune ai mai putea face în perioada următoare?

Adaugă această listă în portofoliul tău. O poţi completa, în decursul anului, cu alte idei.

4 *Pregătiri de sărbători*

Copiază pe caiet textul de mai jos, completând spaţiile libere cu acele cuvinte potrivite care denumesc imaginile din dreapta:

Dimineaţă am adunat din grădină _____. Vreau să o bucur pe _____. Astăzi va sta mai mult la bucătărie. Se apropie sărbătoarea de Paşti şi de aceea va face _____ şi _____. Atunci când va vopsi _____ o voi ajuta şi eu, pentru că mă pricep. La noapte, vom pune ceea ce a gătit în _____ şi vom lua câte o _____ pentru a merge la slujba de Înviere.

4 *Dialogul sărbătorilor (activitate în perechi)*

Găsiți răspunsurile corecte la întrebările de mai jos, în coloana de enunțuri din stânga lor. Apoi, citiți în perechi: întrebarea și răspunsul corespunzător.

Creştinii postesc, se spovedesc şi se împărtăşesc.

Pâinea sfinţită la Înviere se numeşte „Paşti”.

Pentru a le feri de dăunători, furtună şi grindină.

De Paşti, creştinii sărbătoresc Învierea Domnului.

La Rusalii.

Ce sărbătoresc creştinii de Paşti?

Când se sfinţesc ramurile de tei?

De ce se sfinţesc holdele de Rusalii?

Cum se pregătesc creştinii pentru întâmpinarea acestei sărbători?

Cum se numeşte pâinea sfinţită la slujba de Înviere?

6 *Dacă ai fost la biserică, la slujba de Înviere, povesteşte ce ai făcut acolo. Răspunde cu DA la enunțul care ți se potrivește ție.*

– m-am închinat la icoane;
– am aprins lumânări;
– am ascultat slujba în liniște;
– am dus cu grijă lumânarea aprinsă până acasă;
– i-am salutat pe toți cunoscuții cu „Hristos a înviat!”.

7 ***Care dintre copii s-a comportat greşit? De la cine ar trebui să i-a exemplul bun?***

- Vărul meu aduce de Florii rămurele de salcie de la biserică şi le aşază lângă icoană.
- Prietenei mele îi place foarte mult să o ajute pe mama sa la vopsitul ouălor pentru Sfintele Paşti.
- Colega mea de bancă a folosit salcia primită de Florii de la biserică pentru a-şi face o coroniţă.
- Fratele meu mai mic s-a jucat cu pisica şi a răsturnat coşul pregătit pentru a merge la slujba de Înviere.
- Vecinul meu s-a jucat şi a spart toate ouăle roşii pregătite de mama lui.
- Sora mea pregăteşte cozonacul, pasca şi ouăle roşii. Le pune cu grijă în coşul cu care va merge la slujba de Înviere.

Asociază numele fiecărui copil care nu s-a comportat frumos cu numele acelui copil de la care poate să ia exemplu.

Colega de bancă	Vărul
Fratele mai mic	Prietena
Vecinul	Sora

8 ***Zilele sfinte ale creştinilor***

Priveşte icoanele alăturate şi povesteşte oral care au fost cele mai importante evenimente din viaţa Mântuitorului, de la Florii şi până la Sfintele Paşti.

EVALUAREA CUNOŞTINŢELOR

Pentru:
- **foarte bine** – 3 răspunsuri corecte;
- **bine** – 2 răspunsuri corecte;
- **suficient** – 1 răspuns corect.

Pentru:
- **foarte bine** – 4 răspunsuri corecte;
- **bine** – 2 răspunsuri corecte;
- **suficient** – 1 răspuns corect.

Pentru:
- **foarte bine** – 4 propoziţii;
- **bine** – 3 propoziţii;
- **suficient** – 2 propoziţii.

1 Alege varianta corectă de răspuns pentru fiecare afirmaţie de mai jos:

A. De Rusalii sărbătorim:
- **a.** Intrarea Domnului în Ierusalim;
- **b.** Înălţarea Domnului la cer;
- **c.** Pogorârea Sfântului Duh.

B. Între Înviere şi Înălţare sunt:
- **a.** 30 de zile;
- **b.** 40 de zile;
- **c.** 7 zile.

C. Pomenirea eroilor neamului se face:
- **a.** De Înălţarea Domnului;
- **b.** De Învierea Domnului;
- **c.** De Naşterea Domnului.

Transcrie răspunsurile corecte pe caiet.

2 Alcătuieşte patru propoziţii dezvoltate, folosind perechile de cuvinte obţinute prin asocierea corectă a termenilor din cele două coloane:

pască	Florii
Duhul Sfânt	Înviere
lumânări	ouă roşii
salcie	Pogorâre

3 Scrie un text cu 4 enunţuri în care să arăţi cum se comportă copiii credincioşi când se pregătesc pentru sărbători. Poţi să foloseşti următoarele cuvinte şi expresii: *hăinuţe curate, Sfânta Împărtăşanie, cuminţi, îşi ajută părinţii.*

SĂ RESPECTĂM TRADIȚIILE DE SFINTELE SĂRBĂTORI!

– PROPUNERE DE PROIECT –

Cu ajutorul profesorului de religie, organizaţi realizarea unui proiect al clasei voastre.

1. ***De ce să realizăm acest proiect?***

Prin proiect vom aduna informaţii despre tradiţiile care se respectă în zona noastră cu ocazia celor două mari sărbători creştine: Naşterea şi Învierea Domnului.

2. ***Cum vom prezenta informaţiile adunate?***

Fiecare elev va contribui la realizarea unui portofoliu al clasei cu rezultatul muncii sale: desen sau fotografii, informaţii grupate despre un anumit aspect etc.

3. ***Etapele realizării proiectului clasei***

a. Distribuirea de responsabilităţi fiecărui elev în parte, de către profesorul de religie.
b. Adunarea informaţiilor de către elevi prin: discuţii cu părinţii, bunicii sau alte persoane care cunosc tradiţiile locale de sărbători.
c. Organizarea unei vizite la un muzeu etnografic, dacă există această posibilitate.
d. Vizitarea bisericii pentru a discuta cu preotul despre felul cum ne pregătim de sărbători din punct de vedere religios.
e. Selectarea unor fotografii semnificative din colecţiile familiilor sau de la activităţile organizate cu clasa în apropierea sărbătorilor.

4. ***Finalizarea proiectului***

Elementele adunate de către elevi sunt organizate într-un dosar (portofoliu), în funcţie de conţinutul lor. Acesta va fi prezentat părinţilor atunci când vin la şcoală şi va fi pus la dispoziţia elevilor din şcoală, la bibliotecă.

I. OMUL ESTE FIUL IUBITOR AL LUI DUMNEZEU

1 Aminteşte-ţi ce ai învăţat despre felul cum oamenii credincioşi arată că Îl iubesc pe Dumnezeu. Pentru fiecare modalitate de exprimare a iubirii, dă exemple de fapte bune corespunzătoare, scriindu-le pe caiet.

Îl port în suflet şi în gând	• *rostesc rugăciuni* • •
Îi mulţumesc şi Îl laud	• • •
Îi ofer daruri	• • •
Împlinesc voia Lui, ajutându-mi semenii	• • •

2 Pentru fiecare dintre imaginile de mai jos, scrie pe caiet câte un scurt enunţ despre felul în care oamenii îşi exprimă iubirea faţă de Dumnezeu.

II. DUMNEZEU ESTE TATĂL NOSTRU IUBITOR

3 Priveşte imaginile de mai jos şi identifică diferitele moduri în care Dumnezeu Îşi arată iubirea faţă de oameni.

Este Tatăl nostru pentru că _ _____ lumea şi oamenii.

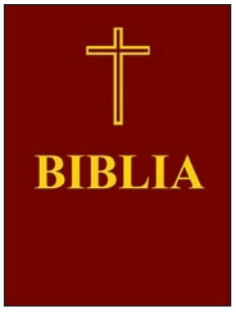

Prin *Biblie*, numită şi _____ _____, ne ajută să Îl cunoaştem.

L-a trimis în lume pe _____ _____ pentru că ne iubeşte.

Mântuitorul a făcut pentru oameni multe _____ .

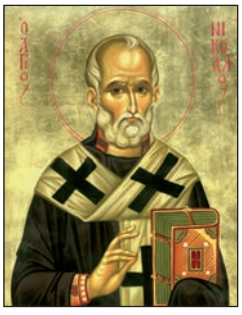

_____ _____ şi _____ sunt prietenii lui Dumnezeu şi se roagă pentru oameni.

4 Citeşte cuvintele de mai jos în ordinea indicată de săgeţi şi vei descoperi cea mai importantă învăţătură a Mântuitorului. Copiază pe caiet acest enunţ.

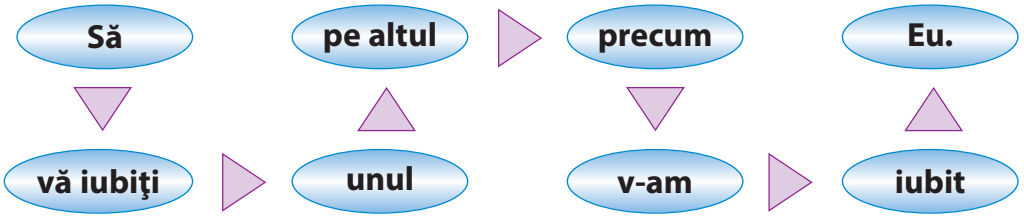

III. OAMENII ÎȘI ARATĂ IUBIREA UNII FAȚĂ DE ALȚII

5 Completează, oral, spaţiile libere din enunţurile scrise sub fiecare icoană. Spune ce învăţătură se desprinde din fiecare eveniment reprezentat. Dă exemple de fapte prin care tu şi prietenii tăi împliniţi aceste învăţături.

Mântuitorul le-a oferit oamenilor ____ şi învăţături.

Samarineanul l-a ajutat pe cel rănit pentru că i-a fost ____.

Tatăl l-a ____ pe fiul risipitor, de bucurie că s-a întors acasă.

6 Copiază pe o foaie ilustraţia de mai jos. Aminteşte-ţi exemple de fapte bune prin care pot fi ajutaţi oamenii bolnavi, pe care să le scrii în stânga. În dreapta, scrie fapte prin care pot fi ajutaţi cei singuri. La mijloc, unde ovalurile se suprapun, scrie acele fapte care se potrivesc în ambele situaţii.

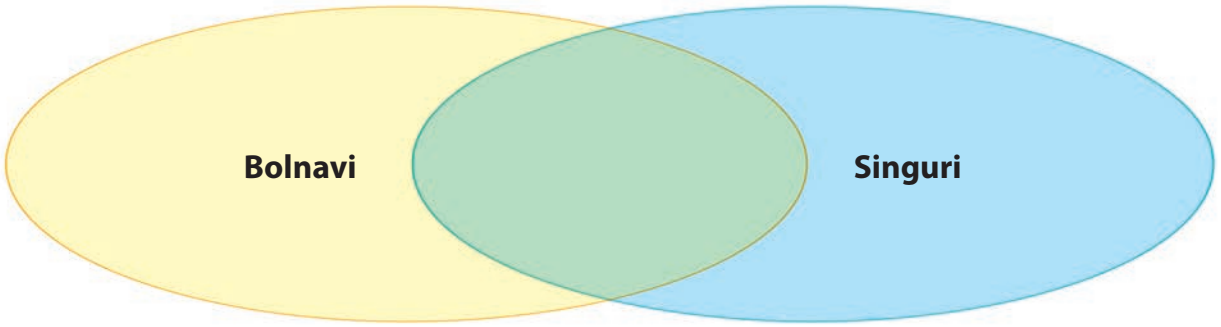

IV. MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE

7 Priveşte icoanele de mai jos. Spune ce reprezintă fiecare şi povesteşte, pe scurt, cum se pregătesc creştinii pentru aceste sărbători.

8 Transcrie pe caiet cuvintele de mai jos, organizându-le ca în tabelul următor:

Crăciunul	Anul Nou	Floriile	Sfintele Paşti	Rusaliile
colindă				

pască	brad	ouă roșii	beteală	salcie
tei	globuri	colindă	cozonac	stea
nuc	Înviere	pelerinaj	plugușor	sorcovă

9 Sărbătorile de mai jos nu au fost scrise în ordinea corectă. Transcrie-le pe caiet, după cum ştii că se desfăşoară în timp.

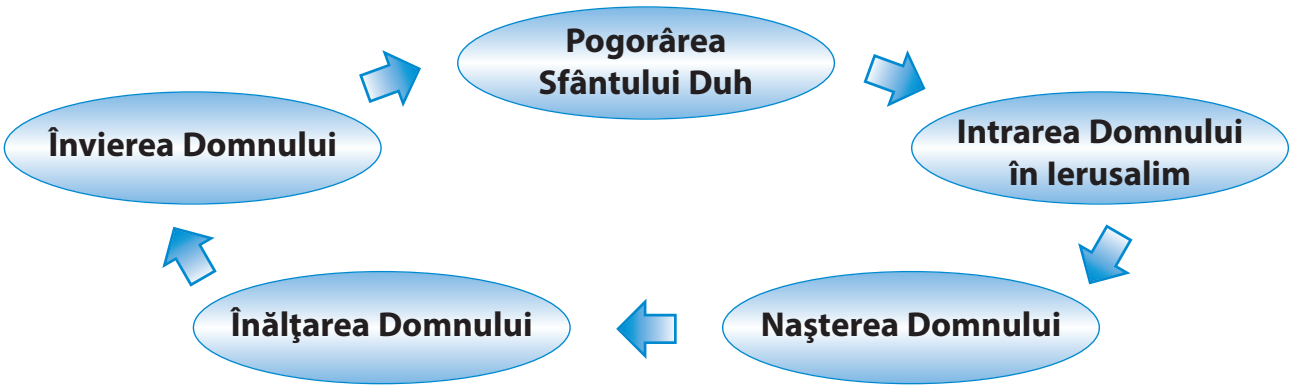

10 Priveşte şi descrie imaginile de mai jos. Numeşte sărbătoarea de care este legată fiecare tradiţie reprezentată şi descrie, oral, aceste tradiţii.

SUGESTII DE LECTURĂ INDIVIDUALĂ

*** *Antologie de poezie religioasă românească pentru copii*, Editura Basilica, Bucureşti, 2014.

*** *Carte de rugăciuni pentru copii*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2012.

*** *Cele mai frumoase 153 de istorisiri minunate adunate de la Sfinţii Părinţi*, Editura Sophia, Bucureşti, 2008.

*** *Cele mai frumoase cântece şi poezii pentru copii. Antologie tematică, pentru lectură şi memorizare, la clasele I-IV*, Editura Porţile Orientului, Iaşi, 1999.

*** *Poezii cu iz de filocalii*, Ediţie îngrijită la Mănăstirea Diaconeşti, Editura Bonifaciu, Bacău, 2011.

ZOE KANAVA, *Biblia pentru copii*, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2008.

LEON MAGDAN, *Povestiri cu sfinţi pentru copii cuminţi*, Editura Mateiaş, Bucureşti, 2006.

DANION VASILE, CODRIN VASILE, RODICA VIERU, *Palatul poveştilor – pentru copiii mari şi mici*, Editura Areopag, 2011.

ILEANA VASILESCU, *Vieţile sfinţilor – povestiri pentru copii* (2 volume), Editura Sophia, Bucureşti, 2005.

LISTĂ ORIENTATIVĂ DE ELEMENTE CARE POT FACE PARTE DIN PORTOFOLIUL ELEVULUI

Volumul I:

– pagina 14, aplicaţia 1 (*Ciorchinele iubirii*);
– pagina 22, aplicaţia 2 (*Micul poet*);
– pagina 26, aplicaţia 2 (*Cel mai frumos dar*);
– pagina 40 Rugăciunea *Nădejdea mea este Tatăl.*

Volumul al II-lea:

– pagina 3, Rugăciunea *Născătoare de Dumnezeu, Fecioară*;
– pagina 32, aplicaţia 2 (*Felicitare de Crăciun*);
– pagina 46, aplicaţia 3 (desen *Natura în sărbătoare*);
– pagina 53, aplicaţia 3 (*Lumina faptelor bune*).

CUPRINS

Rugăciuni 3

DOMENIUL III
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII
Oamenii își arată iubirea unii față de alții 5
Oferirea de sfaturi și învățături 6
Recunoștința față de cei care ne fac bine 10
Iertarea celor care ne fac rău 14
Ajutorul dat celor bolnavi 18
Ajutorul dat celor singuri 22
Exerciții recapitulative 26
Evaluarea cunoștințelor 28

DOMENIUL IV
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE
Tradiții religioase și populare 29
Tradiții religioase de Crăciun 30
Tradiții populare de Crăciun și de Anul Nou 34
Exerciții recapitulative 38
Evaluarea cunoștințelor 42
Colinde 43
Tradiții religioase de Florii, Paști și Rusalii 44
Tradiții populare de Paști 48
Exerciții recapitulative 52
Evaluarea cunoștințelor 56
Propunere de proiect 57
Recapitulare finală 58
Sugestii de lectură individuală 63
Listă orientativă pentru portofoliul elevului 63